

En historisk mulighet

**Ny konteinerhavn i Kongsgård/Vige og
åpning av Lagmannsholmen**

Sammendrag

Byen har råd til dette

- Flytting av konteinerhavn vil koste ca 600 mill.
- Utgiftene til flytting finansieres av tomtesalg, det belaster ikke kommunekassa.
- Kongsgård/Vige er regulert til havn i dag. Byen har altså et funksjonelt sted ved kysten å flytte konteinerhavna til. Det er investert 450 mill de siste årene i Kongsgård/Vige og dagens havn der er viktig for lokalt næringsliv.

Muligheter

- Kan bygge den mest miljøvennlige konteinerhavnen i Norge.
- Havna presses i dag fra alle kanter, nå i økende grad fra området Kilden/Silo og kulturskole.
- Er vi garantert at Kongsgård/Vige forblir urørt om saken utsettes?
- Staten krever bedre utnyttelse av sentrumsnære arealer før de skal inngå ny Byvekstavtale. Dette for å sikre at vekst skjer uten økning i biltrafikk.

I dag

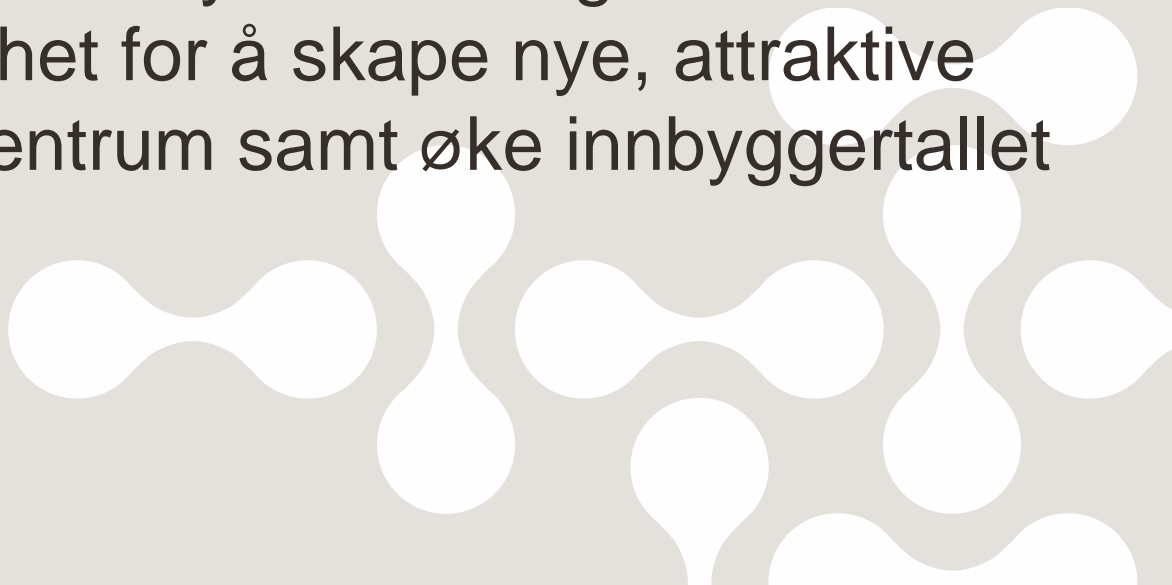
Havna på Lagmannsholmen er stengt for byen i dag.

Tre saker henger nøye sammen

- Nye Veier skal vurdere den samfunnsmessige verdien av Ytre Ringvei på ny. De skal samtidig se på valgte løsninger for å redusere prisen. Konteinere til Kongsgård/Vige vil øke samfunnsnyttene, bla pga tunnel til terminalen på Langemyr. Uten slike prosjekter som øker verdien av veien, må summen for Ytre Ringvei enda mer ned for å bli lønnsom – og dermed prioritert.
- Byvekstavtalen ber kommunene fortette og ha smarte prosjekter der folk ikke må bruke bilen til jobb. Lagmannsholmen er det største og mest sentrumsnære Kristiansand har.
- Byen får en unik mulighet til å åpne en ny del av byen ut mot sjøen. Sammen med Gartnerløkka og utviklingen av Kilden, Siloen og Kanalbyen, utgjør Lagmannsholmen en helhet for en spenstig videreutvikling av byen.

Regionshovevstaden

- I sum handler det om å la Kristiansand ta et skritt videre og bli en like selvsagt regionshovedstad slik Stavanger, Bergen og Trondheim er i sine regionen.
- Da er en fremtidsrettet utnyttelse av området fra Gartnerløkka til Kanalbyen en viktig nøkkel. Stikkord er mulighet for å skape nye, attraktive kontorklynger i sentrum samt øke innbyggertallet i Kvadraturen.

Sperret inne i dag

Muligheter

Fra Tall Ships Races, da Lagmannsholmen ble åpnet for publikum. Foto: TSR Kristiansand

Sagt om flytting til Kongsgård-Vige:

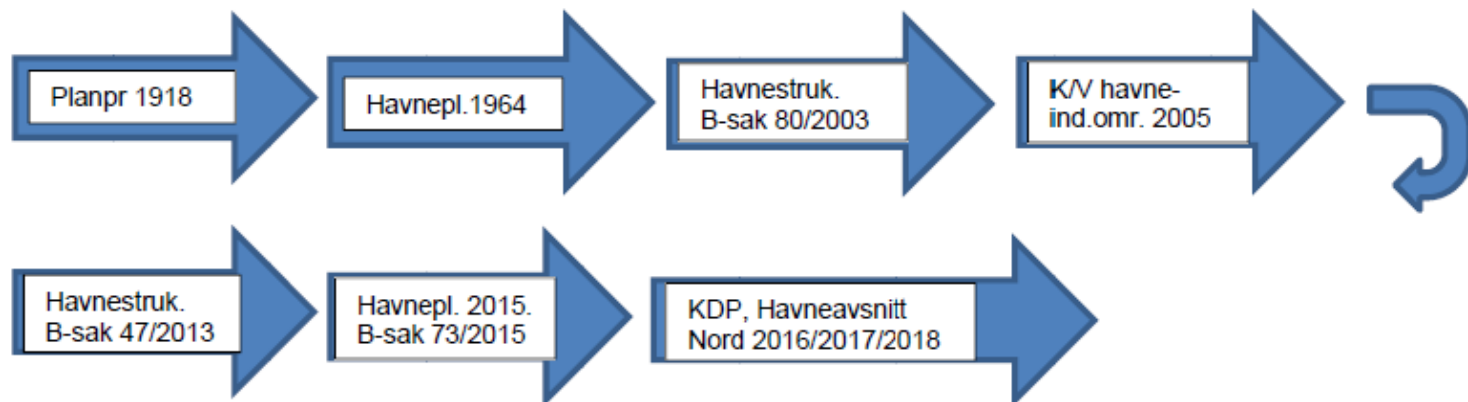
- Får vi muligheten, kan vi bygge landets mest miljøvennlige konteinerhavn, der alt går på strøm eller gass.

Morten Årikstad, Seafront (som drifter havna sammen med Greencarrier).

100 år siden første plan i Kongsgård/Vige

Oppsummert er tidsaksen slik:

**Kilde: Fra presentasjon til
Kristiansand havn**

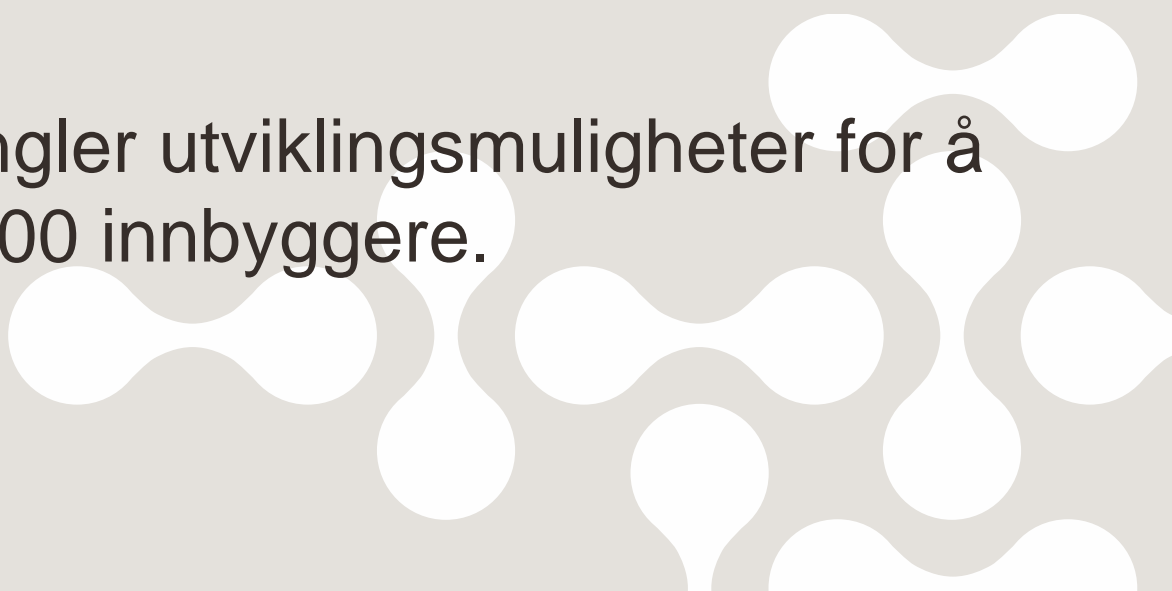
KRISTIANSD
HAVN KF

Utfyllende info

- Nåsituasjon
- Nasjonale føringer, lokale konsekvenser
- Andre alternativer
- Jernbane
- Støy
- Åpne spørsmål

Nå-situasjon

- Kristiansand taper fortsatt mot de fire store byene (ref. byvekstavtale).
  - Må satse på å bygge urbane kvaliteter – flere må jobbe og bo i Kvadraturen.
  - Kvadraturen mangler utviklingsmuligheter for å nå målet om 15000 innbyggere.
-

Nå-situasjon

- Kongsgård/Vige brukes som havn i dag og er regulert til det. Dagens bruk er svært viktig for bl.a. olje- og offshorebransjen og for fremtidig bruk til havbasert næring. Det er investert 450 mill i Kongsgård/Vige. Totalt har havna investert for 900 mill siste 15 år.
- Det kommer 3-4 containerskip i uka. Men skipene blir større og trenger mer seilingsdybde enn det man har ved Lagmannsholmen. Skal trafikken vokse, og havna fortsatt være viktig i regionen, må større skip kunne komme inn.

Historisk sjanse

- Gartnerløkka og åpning av Lagmannsholmen er å løse den gordiske knute.
- Handler om utvikling av Kristiansand som like selvsagt regionhovedstad som Stavanger og Bergen er i sine regioner.

Historisk sjanse

Planene er klare, vært planlagt lenge, nå viktig å ha mot til å gjennomføre.

- Her vi har reell mulighet til å utvikle byens sentrum videre, med både boliger og arbeidsplasser. Dette uten de begrensninger for utvikling som murbyen gir.
- Dagens utbygginger gir begr. vekst i Kvadraturen. For eksempel Kvartal 2 øker innbyggertallet med 250.

Følger nasjonale føringer

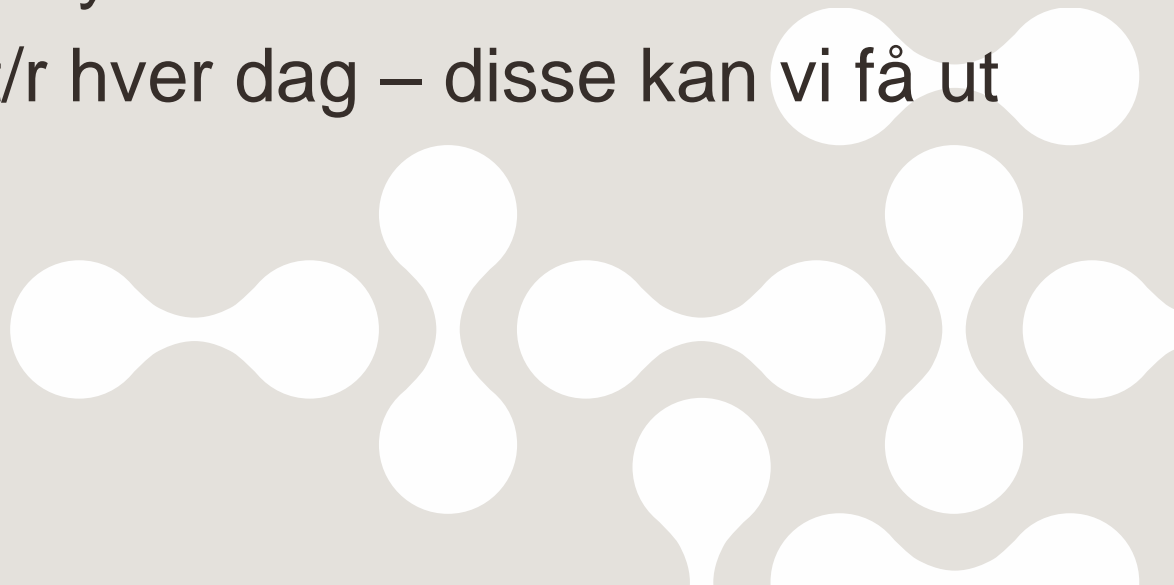
- Byvekst skal skje **uten økning** i biltrafikk (inkl. el.-bil). Samf.dep. ber regionen tenke enda mer intensiv arealpolitikk enn før. Avtalen skal reforhandles, men tiltak som bomring og rushtidsavgift er allerede brukt. Nå vil bedre utnyttelse av arealer i sentrum bli avgjørende, for å sikre at folk ikke trenger å kjøre til jobb/i jobben.
- Vi når ikke dette uten å løse den gordiske knute.
- Barcode-løsningen i Oslo **samler 12000 arbeidsplasser** og **sparer byen for 110.000** kjørte km pr døgn ved at arbeidsplassene ikke er spredt i byen.

Finnes stor investeringsvilje i havna

- Følge Oslo-modellen, der **private tok risikoen og regninga**.
- Flytting vil koste ca 600 mill. Inntekt bare fra Kanalbyen er på 400 mill. Lagmannsholmen er dobbelt så stor. Er kapasitet til å finansiere dette (kilde: havna).
- Det er stor etterspørsel etter å kunne utvikle et slikt område sammen med kommunen.

Havna i dag

- Sperres inn av øvrig utvikling.
- Lite effektiv utforming for aktørene.
- Krevende sted å frakte konteinere, sjåførene frykter uhell med myke trafikanter.
- Går 160 trailere t/r hver dag – disse kan vi få ut av sentrum.

Hva koster flytting av konteinerne?

- Summen 4,5 mrd er et estimat for hele havneområdet (også en rekke andre funksjoner enn konteiner) frem til 2060.
- Opprettelse av funksjonell konteinerhavn vil koste ca 600 mill.
- Utbyggingen belaster ikke skattebetalerne, men betales ved utvikling av Lagmannsholmen.

Jernbane til Vige?

- Elkem/Glencore utgjør ca 40% av konteinertrafikk, alt på trailer. Over 90 prosent av konteinertrafikken skal ut mellom Arendal og Flekkefjord. Speditører sier at gods må fraktes over 300 km før jernbane er et alternativ.
- Norsk jernbanenett kan ikke ta i mot godset. Særlig kritisk mellom Kristiansand og Oslo. På samme strekning er transport med båt like billig – uten kapasitetsproblemer.
- Jernbanen går ikke langs kysten der industrien er.

Jernbanen i sør-Norge

- Næringslivet vil velge å sende skip til Oslo for evt. transport videre med jernbane (kilde: Seafront).
- Skip er en miljøvennlig transportform, som står foran stor revolusjon, både i elektrifisering og selvkjørende teknologi både til havs og ved lasting/lossing. I 2020 etablerer Yara slike løsninger mellom Porsgrunn og Larvik. Det erstatter 40.000 trailerturer. (Kilde: Mtlogistikk.no)

Kan fremskynde Ytre Ringvei

Illustrasjonen viser Ytre Ringvei ved Dalane/Langemyr. (Statens vegvesen)

- Ny E18 mellom Vige og Breimyr når i dag ikke opp på Nye Veiers prioriteringsliste, på grunn av for lav samfunnsøkonomisk nytte.
- Konteinere i Kongsgård/Vige vil øke samfunnsnyttene på grunn av nærhet til Langemyr.

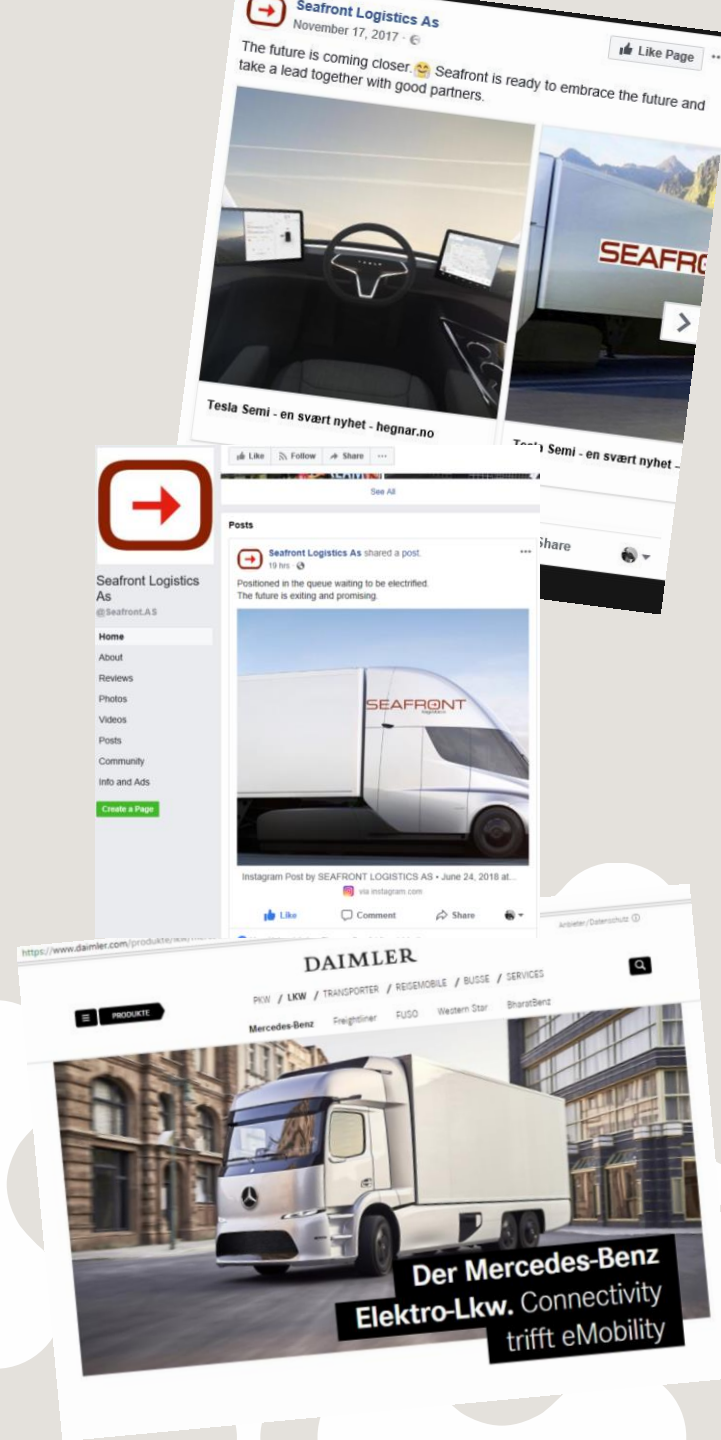
Jernbane til Vige?

- Ved en havneflytting kan Kristiansand tydeligere fronte mulighetene som Ytre Ringvei gir – for eksempel autonome (selvkjørende) løsninger mellom Vige og Langemyr. For eksempel bruke ett tunneløp til kun autonom transport av konteinere om natten.
- Norsk jernbanenett må gjennom store oppgradering før jernbanetilkopling kommer til sin rett. Da vil det være en sak i NTP. Imidlertid bør det reguleres inn hvor en jernbanetunnel kan gå.

Siste kloke tanke er ikke tenkt

- Elektriske løsninger kommer. Slik vi ser med for eksempel Tesla. Seafront får i slutten av 2019. Andre produsenter er også på gang.
- Selvkjørende løsninger kommer, både på veier og til havs. Skal nå testes av det svenske gruveselskapet Boliden på vanlig vei (1 mil lang distanse).

Alternativene - Mandal

- Godset via container skal ut lokalt, da gir dette unødige utgifter og utslipp. Elkem/Glencore står for ca 40% alene.
- Ligger mye eksportindustri/-bransje i umiddelbar nærhet til Kristiansand. Ved flytting vil aktører som har egen havn bruke denne - og frekvens på skip som betjener andre aktører gå ned. Det vil være dramatisk for næringslivet.
- Kristiansand trenger egen havn. Tilgang til havn er avgjørende for fremtidige industri-investeringer.
- Vi tror på samarbeid i ett havneselskap der man kan se på deling av funksjoner i tråd med næringslivets behov, men det bør dessuten også omfatte Arendal.

Alternativene - Langemyr

- Fordyrende for næringslivet, fordi man får unødige omlastinger på gods som skal ut mellom Arendal og Flekkefjord.
- Svekker konkurranseevnen, særlig for eksportbedrifter.
- Vil øke, ikke redusere, tungtransporten inn og ut av sentrum.
- Løser ikke problemet med seilingsdybden, frigjør ikke Lagmannsholmen uten at det rokker ved eksisterende planer for ferjekai/Gartnerløkka. Utfylling ved gamle KMV er allerede avvist som for dyrt.
- For eksempel Moss har valgt innlandskai pga unike, lokale forhold, herunder lokalisering av store kunder og manglende muligheter ved sjøen. I Kristiansand finnes det allerede en stor, regulert havn mellom Varoddbrua og stadion - rett ved F18

Støy

- Kommer 3-4 konteinerskip i uka til Kristiansand.
- Drift i ny havn vil være null-utslipp og bruk av softlanding-utstyr. Lite støy. Politikerne kan forlange moderne selvkjørende utstyr som ikke trenger arbeidslys og støyer mindre.
- Steinknuseverket, med støy og støv er lagt ned. Ny havn gir mindre ulemper enn naboene hadde tidligere. Biltrafikk vil være største støykilde.
- De to riggene som ligger der i dag er det ikke klager på. Krs havn i front i Europa med bruk av landstrøm (kilde: Krs havn).

Noen spørsmål

- Hva tjener vi på å vente 15-20 år? Hva skjer med Kongsård/Vige i denne tiden?
- Hva skjer med byutviklingen hvis vi venter i 15-20 år? Kommer vi tettere på statlige forhandlinger sammen med Stavanger og Bergen da?
- Havna må allerede avvise skip som er for store. Veksten vil komme med større skip, ikke flere anløp. **Hvor stor blir tapene ved å vente?** Havna mister vekst allerede i dag pga dette.

Noen spørsmål

Hvis veksten blir slik havna selv sier, hva blir igjen av området mellom ferjekaia og Lagmannsholmen? Hvordan harmonerer dette med uttalte ønsker om å gjøre sjøfronten mer tilgjengelig for allmennheten og løse trafikale utfordringer?

Et nei har stor kostnad

Det har stor politisk pris å si nei, da stopper en unik mulighet til å utvikle byen i tråd med nasjonale føringer, herunder nullvekstmålet i Byvekstavtalen.

Sier nei til en moderne, miljøriktig havn som kan styrke sin posisjon.

Sier nei til en vesentlig styrking av byens posisjon.

Sier nei fremtidsrettet by-utvikling og redusere biltrafikk og godstrafikk i sentrum.

Forutsigbarhet

- Stå fast ved 2013-vedtaket.
- Næringslivet trenger forutsigbarhet i en sak der man må ha langt perspektiv.
- Vi oppfordrer Bystyret til å ta det regionale **lederskapet** å si ja til å åpne opp havna, også når det kan ha negative konsekvenser for noen.

Mulighet. Fra dette ...

Fra 12. etasje i Caledonien. Foto: Roar Osmundsen, NIKR

... til slike muligheter

Illustrasjon: Rambøll. (Laget før cruisebåtene ble plassert ytterst på Lagmannsholmen).

Kontaktinfo

- Anita S. Dietrichson, adm. dir.

anita@kristiansand-chamber.no

911 64 883

- Roar Vigeland Osmundsen, næringspolitisk leder

roar@kristiansand-chamber.no

412 44 323

- Morten Årikstad, daglig leder Seafront

morten@seafront.no

911 87 500

- Tom Bredesen, leder av ressursgruppa for infrastruktur og byutvikling

tom.bredesen@sgr.no

901 14 556

Noen lenker for mer lesning

- Historisk mulighet:

<https://www.kristiansand-chamber.no/aktuelt/gartnerlokka-og-havneflytting-et-historisk-grep/>

- Byvekstavtale: Klar melding til Kristiansand:

<https://www.kristiansand-chamber.no/?p=12453&preview=true>

- Interaktiv tidslinje og gjennomgang av sentrale momenter:

https://cdn.knightlab.com/libs/timeline3/latest/embed/index.html?source=112M3cv1lqYpyUstpP3KXv56j6w-sGNmhyT3-hGudgTk&font=Default&lang=en&initial_zoom=2&height=650

- Hva kommer i fremtiden.

Se hva Port of Rotterdam skriver:

<https://www.portofrotterdam.com/en/cargo-industry/50-years-of-containers/port-of-rotterdam-celebrates-50-years-of-container-handling>

Autonom lasting/lossing og seiling:

<http://www.mtlogistikk.no/artikler/automatisk-lasting-av-yara-birkeland/438148>